

DELAVSKA FRONTA

Uredništvo: Maribor, Koroška cesta 5. Uprava: Maribor, Koroška cesta 1. Naročnina: celoletno Din 36.—, mesečno Din 3.—. Oglasi po ceniku. — Izhaja vsako soboto zjutraj.

Belgijski škofje o katolikih in državi.

V Belgiji vre. V njej kipijo gibanja, ki se bore tudi drugod za oblast nad človekom. V tem času so dvignili katoliški škofje svoj glas v posebnem pastirskem pismu, v katerem pravijo med drugim tudi to-le:

»Predvsem je potrebno — to posebno poudarjamo — da naše raznovrstne in cvetoče katoliško udejstvovanje tudi naprej cvete in uspeva. Brez razlike vse je važno in potrebno, predvsem pa mislimo tu na **socijalno delovanje**. Socialne organizacije so bile ustvarjene v silovitih in po občudovanju vrednih naporih in tvorijo močno celoto kot jo more pokazati redko katera druga država na svetu: tako nima ta Mehika in Španija nobenih socialnih ustanov, ki bi se mogle primerjati z našimi. To delovanje je jamstvo za bodočnost Belgije. Nihče ne more zanikati, da je obvarovalo ljudstvo pred prevratnimi nauki in rešilo velik del delavstva in vse kmečke prebivalstvo. Trenutno je najsigurnejši branik proti komunizmu. Duhovnikom in redovnikom svetujemo, da ne kažejo razumevanja samo za delo katoliške akcije, temveč tudi za krščansko-socialno delovanje. Laike, ki se mu posvečajo z navdušenjem in marljivostjo, moramo pohvaliti in blagosloviti.

Socijalno udejstvovanje more dovolj vršiti svoje naloge, če tvori kompaktno in močno organizacijo, ki je trdno zvezana s Cerkvijo. Zato je zelo obžalovati, da se trudijo nekateri katoliki to delovanje razbiti in mu vzeti konfesionalni značaj in sicer samo vsled svojih političnih ciljev. Kdor tako dela, mora vedeti, da postopa zoper izrecno voljo cerkvene nadoblasti in s tem obtežuje svojo vest.

V naših časih se mnogo govori o državni reformi. Kot duhovnim voditeljem nam ne gre izrekat sodbo o izpremembah, ki bi se lahko izvršile v organizaciji države. Še manj moremo soditi o vladavinah, ki so si jih dala druga ljudstva, kajti njihova zgodovina, njihove ustanove, značaj in bistvo naroda so od našega različne. Toda naše škofovsko poslanstvo nas upravičuje in nalaga dolžnost opozoriti katolike na določene reforme in spremembe v javnem življenju, ki jih smatramo za škodljive pri naših razmerah za delovanje Cerkve.

Tako obsojamo izrecno stremeljenja za to ali ono vrsto totalitarne (fašistične) in diktatorske države. Od »totalne« države ne pričakujemo za katoliško Cerkve naše države nič dobrega, najsi obljublja v začetku versko svobodo. **Mi hočemo zdrav »režim svobode«, ki zagotavlja vsem katolikom in z isto pravico in v isti meri vsem državljanom, ki spoštujejo zakone in javen red, uporabo njihovih svoboščin in jim daje možnosti, te varovati ali si jih zopet priboriti, če bi bile ogrožene ali neupoštovane.**

Mi pozivamo vse, ki jim je na srcu blagor duš, k brambi svobode in vere pred vsako državno avtoritativnostjo. Prizadevati pa se je treba po naukih papežev, ki so vsebovani v okrožnicah »*Rerum novarum*« in »*Quadragesimo anno*« pospeševati razvoj in organizacijo poklicnih organizacij in stanovskih skupnosti, da bodo te uporabljene na kakršni koli način kot prepotrben činitelj socialnega reda v državi, toda med tem ali med vsiljenjem državnega korporativizma, ki sme ustanavljati korporacije in jih voditi po svoji volji, je ista razlika kot med združevalno svobodo in državnim absolutizmom.

To pastirsko pismo pomeni brez dvoma za belgijske krščanske strokovnjake podkrepitev pri delu, za fašistično gibanje reksistov pa hud moralen udarec.

Minim. mezde v veljavi.

Od 15. IV. je v veljavi uredba o minimalnih mezdah. Kar se tiče določanja minimalnih mezd, je povabil g. ban delodajalske in delojemalske organizacije, naj povedo svoja mnenja, da bo na podlagi teh on po svoji uvidevnosti določil minimalne mezde. V polnem obsegu je že v veljavi drugi del uredbe, ki se tiče pogajanj v mezdnih sporih. Pri sporih in pri sklepanju novih kolektivnih pogodb ima oblast veliko besedo in so stavke prepovedane, ker so nepotrebne.

Zopet politični obisk v Belgradu.

V nedeljo zvečer sta prispela v Belgrad predsednik turške vlade Izmet Ineni in zunanji minister Ruđi Aras. Oba turška državnik sta bila sprejeta z vsemi častmi. Pri nas ostaneta osem dni — do nedelje 18. t. m. Prve dni sta se zadržala v Belgradu, sedaj pa se nahajata na odmoru na dalmatinski obali. Njuno bivanje v Belgradu je bilo izpolnjeno z važnimi političnimi razgovori. Kakor znano, veže našo državo in Turčijo zavezniška in prijateljska pogodba, katero bi pa Turčija rada razširila še na druge države. Pri tem pa se bo poslužila posredovanja naše države, ki je pod sedanjo vlado tako učvrstila svoj zunanjepolitični položaj. Predvsem bi Turčija rada sklenila prijateljsko pogodbo z

Bolgarijo, slično oni pogodbi, ki je bila sklenjena med Bolgarijo in našo državo. Potem se bo Turčija začela pogajati z Italijo, s katero bi zopet rada sklenila slično pogodbo, kakor obstoja sedaj med nami in Italijo. Zapraka je edino v tem, ker Italija še dosedaj ni priznala Turčiji pravice, da zapre Dardanele za prevoz ladij v služaju vojne, kar so priznale Turčiji že vse druge države. V razgovorih med turškimi in našimi državniki se je načelo tudi vprašanje, kako organizirati bolj učinkovito sodelovanje med balkansko zvezo in Italijo. Obisk obeh vplivnih turških državnikov dokazuje, kako je zrasel ugled naše države v inozemstvu, odkar jo vodi sedanja vlada, ki ima za seboj večino naroda.

Minister dr. Spaho našim železničarjem.

Minuli četrtek dne 8. aprila se je mudil v Mariboru železniški minister dr. Spaho ter si je ogledal železniške delavnice. Spremljal ga je generalni ravnatelj železnice in ravnatelj ljubljanske direkcije. V delavnicah, ki si jih je ogledal po vseh oddelkih, je g. minister sprejel zastopnike delavstva. Klub železničarjev JRZ je poslal k ministru posebno delegacijo z g. Reberšakom na čelu. G. minister je na intervencijo g. Reberšaka glede izenačenja delavskih premij obljubil, da morajo v bodoče dobivati tudi delavci v mariborski delavnici vsaj iste premije, kakor jih dobivajo v drugih železniških delavnicah. Na Reberšakovo intervencijo glede prevelikega števila delavskih praznikov je g. minister odgovoril, da bo ta zadeva rešena v smislu delavskih zahtev. Istotako je naročil generalnemu direktorju, naj se delav-

cem ugoti glede dobave deputatnega premoga v poletni dobi. Izjavil je, da je že na prvi pogled bil zelo zadovoljen z vtisom, ki ga ima glede delavnic. Osojbe naj opravi v redu svojo dolžnost, on pa bo kot predstavnik sedanje vlade skušal ugoditi vsem upravičenim željam delavstva in nastavljenec. Posebej je še izjavil, da v bodoče ne bo treba toliko brezplačnih dopustov v delavnici, ker je prodril z idejo, da bo mariborska delavnica opravljala v bodoče tudi taka dela za državne železnice, katera so do sedaj opravljale privatne tvrdke. G. minister je delavcem kakor tudi uradnikom prijazno stisnil roko, ter se poslovil z obljubo, da bo kmalu zopet prišel v Maribor ter si bo vse oddelke in tudi kurilnico in druge železničarske ustanove v Mariboru in okolici bolj podrobneje ogledal.

Vzorna rešitev socialnega vprašanja.

Službeni red za mariborske mestne delavce.

Mariborsko mesto ima srečo, da ima v povojnih letih s kratko izjemo socialističnega in potem pod diktaturo jeenesarskega režima na krmilu občine vedno prave močje, ki imajo razumevanje za potrebe mesta in prebivalstva. Zaradi tega je mariborska občina vedno prednjačila našim mestom z ozirom na dobro gospodarstvo, zlasti pa z ozirom na veliko delavnost na socialnem področju. Zlasti za delavstvo se je občina zavzemala ter pokazala pri tem veliko uvidevnost. Naravnost vzorno delo pa je izvršila sedanja občinska uprava z izdelavo »Službenega reda za mestne delavce«, ki je bil sprejet na zadnji občinski seji dne 8. t. m. Že leta 1929 je uredila takratna občinska uprava pod županom dr. Juvanom položaj mestnih delavcev s »splošnimi določili«. Na podlagi teh določil je izdelala sedaj tudi službeni red, ki predstavlja nekako kolektivno pogodbo med občino in njenim delavstvom, ki pa daje delavstvu take ugodnosti, kakor nobena kolektivna pogodba v državi. Službeni red deli delavstvo na tri kategorije in sicer: kvalificirani delavci s popolno strokovno izobrazbo, v kvalificirane pomožne delavce, ki nimajo popolne ali sploh nobene strokovne izobrazbe, pa so vsaj štiri leta vršili pomožno službo pri strojih ali na drugih odgovornih mestih, v tretji kategoriji pa so pomožni delavci. Vsi delavci med 18. in 44. letom, ki so odslužili vojaški rok ali so pa bili vojaške službe oproščeni, imajo pravico stalnosti, ko so odslužili enoletno preskušeno dobo. Delovni čas je 8 ur na dan, na teden 48 ur. Za nadurno delo se plačuje 50% višja meзда, nadurno delo po 20. uri zvečer 100%. Tudi nedeljsko nadurno delo se honorira s 100% višjo mezdo. Kot prazniki se priznajo: Novo leto, Veliki ponedeljek, Binkoštni ponedeljek, kraljev rojstni dan, Vsi sveti, praznik zedinjenja, Božič, Telovo, praznik Sv. Jožefa. Delavski praznik 1. maj se prizna, če se odloči zanj večina delavcev v posameznih obratih s tajnim glasovanjem. Vsakemu stalnemu delavcu pripade šestdnevni plačan dopust, ki se stopnjuje vsako drugo nadaljnjo leto za en dan. Delavcu z 20 letno neprekinjeno službo gre 21

dni plačanega dopusta. Če dopusta ne more izrabiti zaradi službene potrebe, mu občina izplača za čas dopusta pripadajočo mezdno v dvojni višini. Starostno zavarovanje in zavarovanje za onemoglost se bo uredilo s posebnim pravilnikom ter bo občina ustanovila poseben zavarovalni fond. Vse prispevke za OUZD plača občina. Začetna mezda kvalificiranega delavca znaša na uro 7 Din, za kvalificiranega pomožnega delavca 5.50, za pomožno osebo 3.50. Vsako tretje leto se mezda avtomatično poviša za 5%. To povišanje je mogoče do 25 službenih let in do 60 let starosti. Za šofersko osebo so določene posebne dnevne mezde, poleg teh pa še posebne doklade in premije od inkasa, prihrankov na olju in bencinu. Tudi delovne obleke in deputati so predvideni. — Spore med delavci in mestno občino ureja posebno razsodišče, v katerem imajo svojega zastopnika delavci in Mestna podjetja, predsednika pa določa župan. Delavci, ki prejema sedaj višjo mezdno, kakor jo predvideva službeni red, jo bodo ohranili tudi znanprej.

Z novim službenim redom, ki bo še izpolnjen s pravilnikom o starostnem in nezgodnem zavarovanju ter s predvideno kolektivno pogodbo za uradnike Mestnih podjetij bo ustvarila mestna občina mariborska krasen vtis glede socialnega dela, ki bo lahko služil kot vzor vsem zasebnim podjetjem. Vse to veliko delo pa je napravila sedanja občinska uprava brez vsake reklame in brez samohvale, dasi bi se s takim velikim socialnim delom lahko hvalila. Umevno, da ni naletela na milost pri mariborskih socialističnih generalih, ki bi raje videli, da bi mestna občina svoje delavstvo stiskala, ga preganjala in zatirala, samo da bi potem lahko oni posredovali ter speljavali vodo na svoj mlin. Zaradi tega so v svoji zadnji »Delavski politiki« ta novi službeni red le v par vrsticah omenili, obenem pa so se pohvalili, češ saj je to naše delo. V tolažbo jim povemo, da nimajo niti toliko zasluge, kolikor je črnega za nohtom, da se je položaj mariborskega delavstva s 1. aprilom t. l., ko je stopil nov službeni red v veljavo, tako zelo izboljšal.

Nevarni dogodki v Rusiji.

Z aretacijo rdečega krvoloka Jagode se je v Rusiji sprožil plaz revolucij na vseh koncih in krajih države. Upori, ki so izbruhnili, kažejo, da je bila zarota proti Staljinu v resnici na veliko organizirana in če bi bil ostal Jagoda še nekaj časa na oblasti, bi bil gotovo on zavl Staljinu vrat. Rdeči diktator Staljin, ki je doslej slepo zaupal svoji GPU, je sedaj uvidel, na kakšnem vulkanu se je nahajal. Edina nada je sedaj zanj rdeča armada, ki je bila že od nekdaj najhujša nasprotnica tajne policije GPU, ker si je slednja lastila tudi vrhovno nadzorstvo nad politično zanesljivostjo v armadi. Čete GPU so sedaj premestili iz Moskve v najbolj oddaljene konce države, kjer jih bodo postopoma razorožili. Njihovo mesto pa so zavzele čete ruske vojske. Za načelnika GPU je bil imenovan maršal rdeče vojske Jegorov, ki je že svoje posle prevzel. Dosedanji vodja GPU Ježov je dodeljen Jegorovu samo za začasnega pomočnika, potem pa se bo moral umakniti. Armada dobiva na ta način vedno večji vpliv tudi na politično življenje v Rusiji, kar se kaže tudi v tem, da je pri Staljinu padel v nemilost celo njegov tast, žid Kaganovič, ki je bil minister za težko industrijo. Maršal Vorosilov je namreč dokazal Kaganoviču, da delajo tovarne municije pod njegovim vodstvom tako slabe izdelke, da niti 30% topovske municije ne odgovarja, ker je prevelikega ali premalega kalibra ter sploh ni uporabna. V ruski vojski sploh narašča odpor proti židom ter je moral zaradi tega odstopiti dosedanji minister za prehrano, ker je žid. Med pravovernimi komunisti so seveda izzzvali taki ukrepi veliko vznemirjenje in odpor. Upirajo se zlasti oddelki GPU, ki so zanetili v nekaterih pokrajinah krvavo revolucijo. Proti njim se bojujejo vojaške čete, ki zaduže vsak upor v potokih krvi. Med tem se ne prestando nadaljujejo aretacije trockistov po vsej državi. Med aretiranci je tudi večje število komunistov, ki so se zatekli iz Jugoslavije v Rusijo. Med njimi je znani hrvatski pisatelj Avgust Cesarec, ki je pobegnil v Rusijo, bil je tam nekaj izvedenec za Jugoslavijo, sedaj pa se je znašel v ječi. Čaka ga strahovita usoda, kakor vse druge aretirance, ki jih bodo ali postrelili ali pa odgnali na dosmrtno prisilno delo v severne kraje Rusije. Na ta način bo Staljin kmalu iztrebil komunizem v svoji državi. Vzdrževal pa ga bo potom Kominterne v inozemstvu, da na ta način rovari po vsem svetu ter mu ne pustijo, da bi se v miru in redu razvijal. — Med tem zaslišujejo rdečega krvoloka v ječi Ljubljanka, v kateri je on poprej mučil in streljal toliko tisoč nedolžnih ljudi. Jagoda je baje v zaporu silno besen in pri zasliševanju samo psuje Staljina, katerega naziva grobokopa komunistične revolucije. Nadaljuje se tudi preiskava o zasebnem življenju Jagode in njegovih prijateljev, ki spravlja na dan nečuvane stvari. Jagoda si je znal res privoščiti življenje. V njegovi vili so našli ogromne zaloge najfinejšega francoskega šampanjca. Stanovanje je imel opremljeno s knežjo razkošnostjo. Med tem ko so milijoni in milijoni stradali in umirali od lakote, se je ta rdeči mogotec valjal v zlatu in živel v največjem razkošju. — Sedanji dogodki v Rusiji so hud poper za naše komuniste in socije. Komunisti so se že kar začeli deliti v trockiste in staljinovce, pri čemer pa trockisti prevladujejo. Tudi socijalistom postaja Staljin čimdalje bolj neprijeten. V rdeči »Delavski politiki« zadnje čase o dogodkih v Rusiji sploh nič več ne beremo; aretacijo Jagode omenja le z nekaj stavki. Res je kisló gledati, kako se nekdanji vzorniki naših rdečkarjev sami med seboj mesarijo. Zato so pripovedke o rdečem raju v našem marksističnem glasilu kar naenkrat utihnile.

oooooooooooooooooooo

**All si že obnovil
naročnino?**

oooooooooooooooooooo

Politične vesti.

Kriza v »slovenski ljudski fronti«. Z velikimi upi so začeli v Sloveniji po zrušenju diktatorskih režimov in z nastopom Stojadinovič-Koroševce vlade slovenski marksisti in mačkovi kovati »slovensko ljudsko fronto«. Zlasti marksistični časopisje je trobilo, da bo »ljudska fronta« kmalu imela večino Slovencev za seboj. Nekoliko je sicer te lepe upe hladilo nezaupanje dr. Mačka proti socializmu, katere je začel na Hrvatskem izpodjedati ter jim je nazadnje izvil vse delavske organizacije iz rok. Naši frontarji so pa bili prepričani, da jim bo Maček pustil v Sloveniji svobodne roke. Na čelo ljudske fronte se je postavil bivši samostojni demokrat dr. Kukovec ter začel s svojimi romanji v Zagreb, kjer si je prosil pri dr. Mačku blagoslova. Dr. Kukovec je skušal na ta način nalik dr. Mačku postati nekakšen »voditelj« Slovencev. Kmalu pa so se v ljudski fronti pojavile razpoke. »Delavska politika« že nekaj mesecev previdno molči o celi zadevi, dr. Kukovec več ne potuje v Zagreb, sedaj pa se je naenkrat pokazalo, da se je ljudska fronta razcepila. Na eni strani so ostali pristaši dr. Mačka, ki so odžagali dr. Kukovec ter si izvolili delovni odbor brez njega, na drugi strani pa je ostal dr. Kukovec z nekaterimi ožjimi prijatelji. Socialisti se sedaj nekam oddaljujejo od njega, zanj pa so samo še naši mladi salonski komunisti, katerim se še sanja o »slovenski ljudski fronti«, s katero bi radi združili JRZ. Tako se je sedaj mačkovsko gibanje na Slovenskem razcepilo kar na tri dele, vsakega pa je za malo večje omizje. Če že to gibanje združeno ni pomenilo ničesar, bo razcepljeno pomenilo še toliko manj.

Dr. Milan Srškić umrl. V ponedeljek je umrl v Beogradu dr. Milan Srškić, bivši ministrski predsednik in večkratni minister. Dr. Srškić je bil dolgo let član radikalne stranke ter je bil večkrat minister v radikalnih vladah. Po šestem januarju je prešel v Živkovičovo stranko, postal je po odstopu Živkoviča celo predsednik vlade. Pod njegovim režimom so bili internirani dr. Korošec, dr. Natlačen, dr. Kulovec in dr. Ogrizek. Pozneje se je popolnoma umaknil iz političnega življenja.

Zanimiv Sušnikov načrt. Avstrijski kancler dr. Sušnik je izdelal načrt za zvezo podonavskih držav, ki bi bila v bistvu obnovitev nekdanje avstrijske monarhije. Vse nasledstvene države: Avstrija, Češka, Madjarska, Romunija in Jugoslavija bi si obljubile v slučaju napada na katero teh držav popolno medsebojno pomoč, v vsakem drugem evropskem konfliktu pa strogo nevtralnost. Vse nasledstvene države naj bi tudi sklenile medsebojne trgovinske preferenčne pogodbe, ki bi na vsestranske privlele do carinske in gospodarske unije vsega podonavja.

Hudi spori so nastali med Avstrijo in Nemčijo zaradi okrasitve grobov Hitlerjevih pokojnih staršev. Avstrijski hitlerjevci so namreč grobove demonstrativno krasili ter prirejali na pokopališče cele po-

hode, dokler ni avstrijska vlada odredila, da morata biti grobova policijsko zastražena. Ker je neki hitlerjevec kljub straži položil venec na grobova, je bil obsojen na 250 šilingov globo. To priložnost so nemški časopisi izrabili za silno ostro kampanjo proti Avstriji.

Nemčija prosi za sirovine. Nemški gospodarski minister dr. Schacht je obiskal Bruselj in Pariz. Gre za gospodarsko sodelovanje z omenjenimi državami, predvsem z Belgijo radi boljšega izkoriščanja kolonij. Nemčija je namreč uvidela, da se kljub vsem naporom svoje tehnike ne more osamosvojiti ter bo še v bodoče navezana na uvoz sirovin iz inozemstva, ki jih pa zaradi pomanjkanja deviz ne more kupovati. Schacht bo sedaj skušal sondirati teren za takšno gospodarsko sodelovanje in bo najbrže sprejel tudi ponudbo, da se Nemčija udeleži svetovne gospodarske konference, ki jo pripravljajo Francija, Anglija in Združene države.

Zbližanje med Nemčijo in Rusijo so napovedali nekateri angleški listi. To zблиžanje naj bi se izvršilo na zahtevo nemških vojaških krogov, zagovorja ga pa tudi Ludendorff, ki je nedavno sklenil s Hitlerjem prijateljstvo. Iz Berlina pa te vesti odločno demantirajo.

Na bolgarskem dvoru pričakujejo v kratkem radosten dogodek. Italijanska kraljica, ki je mati bolgarske kraljice, pride v prihodnjih dneh radi tega na obisk v Sofijo. — Bolgarska vlada se nahaja v krizi radi odstopa trgovskega ministra Vlčeva. Vlada se bo rekonstruirala.

Dogodki v romunski krajevi hiši. Brat romunskega kralja princ Nikolaj se je poročil z navadno meščanko, vdovo Dimitrescu. Kralj je sicer princu poroko prepovedal, vlada jo je razveljavila, princ se pa za prepovedi ni zmenil. Zaradi pregreška proti pravniku o kraljevskem domu so mu na posebni seji romunskega ministrskega sveta, katere so se udeležili tudi zastopniki vseh političnih strank in vojske, odvzeli vse pravice člana kraljevske hiše ter je s tem prenehal biti član romunske kraljevske rodbine. Princ Nikolaj bo s svojo ženo odpotoval v inozemstvo, kjer bo živel pod novim imenom kot zasebnik.

Belgijski rexisti so doživeli pri dopolnitvah volitev v Bruslju v nedeljo velik poraz. Kot kandidata sta si stala nasproti sedanji ministrski predsednik Van Zeeland, katerega so podpirale vse parlamentarne stranke in vodja belgijskih fašistov Degrelle. Volitve so pokazale, da je fašistično gibanje v Belgiji svoj višek že preživelo. Van Zeeland je dobil 276.816 glasov, Degrelle pa le 69.342.

Izprememba v angleški vladi se bo izvršila takoj po kraljevem kronanju. Sedanji ministrski predsednik in vodja konservativcev Baldwin bo odstopil ter se umaknil iz političnega življenja. Ministrsko predsedstvo bo prevzel Neville Chamberlain, dočim bo imenovan za finančnega ministra John Simon.

Domače vesti.

Osem storiških žrtv najdenih in pokopanih. Poročali smo o grozni nesreči na Storišču pri Trzinu, kjer je odnesel in smrtno podsl snežni plaz devet mladih smučarjev, ki so pripadali po večini delavskemu stanu. Civilni in vojaški reševalci so kmalu odkopali izpod več metrov visokega in širokega plazu 6 žrtv. Zadnje dni so bili domačini z vsemi napor in požrtvovalnostjo na delu. V nedeljo 11. t. m. je bila pokopana na trziškem pokopališču sedma žrtev plazu, čevljarški pomočnik Slavko Kostanjevec. Isti dan so izkopali osmega ponesrečenca V. Lombarja. Pogrešajo še Vilijama Plajbes, brata Rudolfa Plajbes, katerega so izkopali izpod snega koj prvi dan po nesreči.

»Deutsche Zeitung« prenehala. V Celju je prenehala po 62 letih izhajati »Deutsche Zeitung«, katero je izdajala tiskarna »Celeja« dvakrat na teden kot glasilo manjšine.

Vlom v občinsko blaginjo. V Brezno ob Dravi je bilo s svedrom in svinjsko nožo vlomljeno v občinsko blaginjo. Nočni vlomilec je odnesel devet tisoč ubožnega denarja.

Hlapec si prebil pri padcu lobanjo. S hleva je padel pri Sv. Križu nad Mariborom 33letni hlapec Ivan Rot. Pri padcu si je prebil lobanjo, si pretresel možgane in so ga oddali v zelo resnem stanju v mariborsko bolnico.

Nepoboljšljiv. Iz mariborske kaznilnice je bil pred kratkem izpuščen vlomilec Fr. Slaček. Komaj je bil na prostem, je že izvršil vlom v Klavniški ulici v Mariboru in je bil aretiran. Dobili so pri njem 5000 Din vredno brošo in 1000 Din vreden prstan.

V pretepu težko poškodovan delavec. Zadnje soboto je došlo v Radvanju pri Mariboru med dvema fantovskima skupinama do pretepa, v katerem je dobil 35letni pomožni delavec Franc Witzmann težko poškodbo na glavi in pretres možganov. Poškodovanega je prepeljal reševalni oddelek v mariborsko bolnico.

Nepoboljšljiva tatila. Mariborski sodniki so sodili 13. aprila drzno tatilo, 33letno Milko Šabanovič iz Zagreba, katere ima že 33 sodnih kazni na vesti. Lani 26. novembra se je pojavila v Mariboru, kjer je kradla po raznih trgovinah. Radi tatinske preteklosti je bila tokrat obsojena na 1 leto in pol robije.

Nevarna poškodba. Jožefa Družoviča, 23letnega tesarskega pomočnika iz Selc, je udaril v prepiru tovariš s planko po glavi. V planki je bil žebelj, ki se je zasadil Družoviču v možgane in so prepeljali udarjenega v nevarnem stanju v mariborsko bolnico.

Obsojen zaradi uboja žene. Letos 10. februarja sta se sprla zakonca Mohorko in Turnišu pri Ptuj. Povod prepira je bila ženina nezvestoba. Med krogom je 35letni delavec Marko Mohorko zabodel s kuhinjskim nožem ženo in je bil v Mariboru 9. aprila obsojen na pet let ječe.

Poškodba moža in žene. V Presnici pri Ptuj sta se sprla 40letni posestnik Ivan Kukovec in posestnik Franc M., ki je prišel na večer h Kukovcu. Kukovec je dobil v prepiru par zaboljavev in mu je priskočila na pomoč njegova žena, katero je spremljevalec napadalca udaril po glavi. Poškodovanca sta se zatekla v ptujsko bolnico.

Delavcu poškodovano roko. Pri razstreljevanju kamenja je hudo poškodovano desno roko delavcu Jerneju Čuku iz Narapelj pri Majšpergu.

Tatvina elektromotorja. Francu Krepflu, posestniku v Zlatoličju, je bil ukraden 5000 Din vreden elektromotor.

Smola žeparja na sejmu. Na sejmu v Ptuj je izmaknil žepar listino s 4000 Din posestniku Simonu Medvedu iz Cirkove na Dravskem polju. Okradeni je opazil še pravočasno tatvino ter skočil za tatom, ki je odvrzel listino z denarjem vred, a pobjeg mu je le uspel.

Naboj šiber v nogo. Med pijane pretepeče je zašel Matija Drevenšek, 35letni posestnik v Podlehniku pod Ptujem. Eden je ustrelil nanj iz lovske puške in ga je zadal naboj šiber v levo nogo. Težje poškodovanega so prepeljali v ptujsko bolnico.

Iz hudobije. Na Zgor. Polskavi so iz hudobije neznanca razbili šipe na verandji hiše posestniku Vinku Škrabutu in so mu porezali 40 vinskih trt. Vlom v trgovino. V Cirkovcah pri Pragerskem so najbrž cigani vdrli v trgovino Ivana Koržeta in so mu odnesli blaga za 11.000 Din.

Smrtna nesreča delavca. Franc Postprinjek, hlapec v Velenju, je šel ritanski pred ojem voza, katerega je hotel naložiti z gnojem. S hrptom je zadal ob steno in oje mu je stisnilo, ker ni

utegnil pravočasno odskočiti, prsa, da je čez par minut umrl.

Obsodba radi uboja brata. Ivan Vreš, 22letni posestnikov sin iz Zahenberga pri Rogatcu, je 20. marca t. l. v pijanosti smrtno zabodel svojega brata Antona. Celjsko sodišče je obsodilo Ivana, ki je dejanje skesano priznal, na tri leta ječe.

Radi napada v bolnico. Ivan Manček, 38letni posestnik od Sv. Tomaža pri Smarju pri Jelšah, se je podal v Podplat na sejm. Na cesti so ga napadli trije neznanci in so ga hudo poškodovali na glavi, rokah in desnem očesu.

Mlad splavar smrtno ponesrečil. Po Savi sta peljala splav v Brežice mladi Alojzij Tevž, doma iz Zg. Kraš pri Šmartnem ob Dreti, in že starejši splavar Strucelj. Pri Krškem je zadal splav ob mostnico in oba splavarja sta padla v Savo. Strucelj se je rešil, Tevža pa je reka odnesla.

Neznana utopljenka. Pri Vidmu so potegnili iz Save neznano utopljenko, ki je bila že kakih 14 dni v vodi. Neznanka je delavskega ali kmečkega stanu in ima na čelu zevajočo rano.

Smrtna žrtev fantovskega pretepa. V Primskovem pri Kranju je bil v fantovskem pretepu zaboden v hrbet posestnikov sin Franc Stružnik, ki je kljub zdravniški pomoči podlegel poškodb.

Vodja tatinske bande pod ključem. Ljubljanska policija je zaprla 30letnega Jožefa Ferjančiča, bivšega pekovskega mojstra, ki je imel svojo obrt v Mostah. Ze pred leti se je začel ukvarjati s tatvino in je organiziral tolpo mladih delamrznežev, katere je kradla po ljubljanski okolici.

Aretiran pod sumom umora žene. V Dobu pri Domžalah je nekdo s topim predmetom ubil 61letno posestnico sotler. Po daljši preiskavi so domžalski orožniki zaprli moža ubite, ker se je parkrat zapletel v protislovja in so ga odvedli radi tega orožniki v preiskovalni zapor sodišča na Brdu.

Umor starke. V Javoru pri Ljubljani je neznanec z udarci z rovnico ubil v roparskem namenu 66letno Jožefo Martičič, župnikovo kuharico. Zločinec je iskal pri stari ključke in ker teh ni našel, je pobegnil brez plena.

Smrtno nevarno je oplazila strela na Vrhopolju pri Kamniku Franca Debeveca, 23letnega posestnikovega sina, ko je nabiral dročje v gozdu. Debevec je pozneje podlegel poškodb.

Velika ponesreča. Orožniki so zaprli 37letnega Ivana Cedilnika z Rodice pri Domžalah, ki je bil njegovodja in blaginjski podjetja »Univer-sale« v Domžalah. Cedilnik je tekom let ponesrečil 250.000 Din.

V zadnjem trenutku preprečen požig. Martin Esih, 28letni hlapec, je služil pri vinskem trgovcu in gostilničarju Antonu Müllerju v Stobu pri Domžalah. V škeđen je postavil med suho stelo gorečo svečo, kateri je manjkalo 4 prste, da bi bila zanetila požar. Požarno nevarnost so pravočasno odstranili in Esiha so oddali orožniki sodišču.

Rekrut ubit. Fantje iz Lubenske gore pri Novem mestu so pred odhodom k vojakom popivali in se seve stegli v pijanosti. V pretepu je nekdo udaril s kolom po glavi Jožefa Primca, 23letnega posestnikovega sina iz Velikega Podljudna. Udarjeni je podlegel poškodb.

Iz obupa v prostovoljno smrt. Na železniškem prelazu v Rožni dolini se je vrغل pod vlak Anton Virnik, 20letni dijak trgovske akademije in sin posestnika ter lesnega trgovca z Jezerskega pri Kranju. Kolesa so nesrečneža čisto razmesarila. — Na Kogu pri Sv. Bolfenku pri Središču so našli obešenega 44letnega posestnika Antona Zadravca. — Iz nepojasnjenega vzroka se je ustrelil na svojem stanovanju v Petrovcah pri Celju g. F. Rendl. — Zadnje soboto se je obesil pri nekem kozolcu ob Vilharjevi cesti 58letni tapetnik Karl J. iz Zalokarjeve ulice v Ljubljani.

— Zadnje nedeljo si je končala z vrjo življenje 52letna Marija Fajdiga, žena brezposelnega tobačnega delavca, ki zapušta štiri otroke, od katerih je že eden poročen. — Na Domžalski cesti v Ljubljani si je poglala radi brezposelnosti kroglo skozi srce Albina Oražem, 30letna trgovska sotrudnica. — Pri Ljubljani so našli od koles vlaka razmesarjeno truplo Stanka Gornik, 22letnega bivšega delavca iz Škriljevega pri St. Rupertu na Dolenskem. Omenjeni je imel večkrat opravka s sodiščem in je bil sedaj zasledovan od tiralice. — Obesil se je pri Velki ob severni meji 83letni prevzitar Jakob Senekovič. — V Dol. Lendavi v Prekmurju se je vrغل pod vlak 22letni medicinec Jožef Wortmann. Vzrok samomora neznana. — V Bučevčevih na Murskem polju se je obesil iz strahu pred vojašino 21letni posestnikov sin Jakob Kolbi. — Pod vlak se je vrغل blizu kolodvora v Prevaljah 23letni Franc Halli. Nesrečnež je bil pri priči mrtve. Vzrok samomora je neznana. — Na Pesnici pri Mariboru so našli obešenega posestnikovega sina Jožefa Puklja.

Večji in manjši požari. V Šikolah na Dravskem polju je zgorelo posestniku Janezu Medvedu gospodarsko poslopje in znaša škoda 15.000 Din. V zadnjem trenutku so rešili iz sobice gorečega poslopja invalidnega gospodarjevega brata, ki je dobil hude opekline. — Potepuhi so iz neprivrednosti na večer zanetili gospej Metki Juvančič na Vidmu pri Krškem kozolec dvojnok. Gasilci so rešili vozove. — V Krčevini pri Ptuj je upepelil najbrž podtaknjen ogenj hlev posestniku Francu Gomilšek. — Dve domačiji sta zgoreli v Vacu čah nad Litijo in sicer Bistanova in Indofova. Bistanu je zgorelo tudi pet glav živine in nad 6000 Din vredni voli. Skupna škoda znaša 100 tisoč Din. Pri Bistanu znaša zavarovalnina komaj 18.000, pri Indofu pa je še nižja. — Na Njivicah pri Radečah je v noči podtaknjen požar upepelil kozolec g. Lotriča, mesarja v Radečah. — Na Rudniku pri Ljubljani je zadnje nedeljo v noči pogorel 25 jurjev vreden kozolec posestnika Usenika. — V Hauptmanci je v zadnji ponedeljkovi noči pogorel škeden posestniku Slapšek, ki ima 20.000 Din škode. — V Vodolah pri Juršincih pod Ptujem je v noči zgorela 50.000 Din vredna viničarija posestniku Francu Glaserju.

Japonski letalski rekord. Japonsko letalo »Nebeški vihar«, ki je bilo do zadnjega in najmanjšega dela izdelano na Japonskem, je preletelo razdaljo Tokio-London 16.000 km v 93 urah. Povprečna brzina je znašala 400 km na uro. Japonci so dosegli s tem poletom svetovni rekord.

**Zahtevajte povsod
„Delavsko fronto“!**

Vestnik ZZD.

Tobačni delavci.

Ljubljana. Te dni je bilo sprejetih na novo 30 delavk v službo in sicer le take delavke, ki so bile že pred leti v službi, pa so bile radi pomanjkanja dela odpuščene. — Podružnica napreduje, čeprav so se začele v zadnjem času širiti po tovarni razne laži od naših nasprotnikov. Posebno je njihov ogenj in jeza namenjena našemu predsedniku. Toda delavstvo je videlo namen teh laži in intrig, in se bo tem bolj oklenilo naše organizacije. Vse naše delavstvo prosimo, da naj ne naseda lažem in naj kategorično zavrača laži in razširjevalce sporoči odboru, da bo ta lahko postopal proti njim. Odbor bo storil vse, da se enkrat za vselej preneha s temi lažmi in natolevanji. Bog živi!

Ljubljana. Umrla je tov. Selan Francika, naša agilna članica, ki je bila ves čas, kar je bila zaposlena v tovarni, vneta delavka za našo organizacijo. Tudi v privatnem življenju je sodelovala pri vseh katoliških organizacijah in je pomagala, kjerkoli je mogla. Podružnica ZZD jo bo zelo pogrešala, kajti z njo je izgubila zvesto in zelo delavno članico. Ohranili jo bomo v častnem spominu!

Stavbinski delavci.

Ljubljana. V nedeljo dne 18. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor naše podružnice. Izvolil se je odbor, ki bo začel z delom v organizaciji. Med drugim se je sklenilo, da naj ZZD opozori g. bana v pogledu določanja minimalnih mezd za stavbinsko delavstvo. Prva seja novega odbora se je vršila v sredo dne 14. t. m., na kateri se je določil podroben organizacijski program.

Mengeš. Vršila se je seja našega odbora v nedeljo dne 11. t. m. popoldne. Predmet razprave je bila kolektivna pogodba za stavbinsko delavstvo. Po daljši in živahni debati se je sklenilo, da se zavzame končno stališče dne 19. t. m. na skupnem posvetu zastopnikov vseh podružnic ZZD.

Kovinarji.

Jesenice. V nedeljo dne 11. aprila popoldne se je vršil izredni občni zbor strokovne organizacije delavcev na Jesenicah. Občni zbor je z veseljem sprejel pozdrav predsednika ZZO tov. Kukovice in kliče Vam in vsemu članstvu ZZD naš: Bog živi! Naj bo v nas vseh močna volja in strumnost naših vrst za materijelni in tudi za idejni prospeh vsega slovenskega delavstva. Občni zbor je izzvenel v popolni soglasnosti in je bil sprejet tudi sklep o spremembi pravil in priključitvi organizacije k centrali ZZD. S tem je organizacija stopila v skupno katoliško delavsko armado.

Brezica. Ne oglašamo se prepogosto, ker se držimo načela, da je bolje tiho delati. Sedaj, ko imamo uspehe, se pa lahko oglašimo. Vsak teden beležimo porast članov. Na nasprotnike ne damo veliko, ker smo krepko prišli za delo.

Sv. Lovrenc na Pohorju. Besedam morajo slediti tudi dejanja. Vloženo je vprašanje na podjetje, če se je voljno pogajati neposredno z zastopstvom organizacije. Od odgovora podjetja je sedaj odvisen nadaljni potek stvari. V slučaju neugodnega odgovora se bomo poslužili sedaj veljavnih predpisov, ki urejajo delovne odnose delavstva.

Komenda-Grobje. Stavbinski delavci Podružnice ZZD v Komendi smo v nedeljo 11. aprila t. l. ponovili na Odru Društvenega doma v Grobljah igro »Detektiv Megla« (ki smo jo meseca januarja prvič igrali v Komendi). Odrsko gostovanje se navadno ne obnese, ker občajno ni dovolj obiska. Zato nas je številno občinstvo, ki je posetilo igro, toliko bolj razveselilo in se je predsednik podružnice tovariš Zabavnik za to počastitev naše delavske organizacije pred začetkom predstave iskreno zahvalil. Igralci so svoje vloge dobro podali in gledalci so jih nagradili z glasnimi izrazi zadovoljstva. Med odmorji je nastopal tamburaški zbor iz Tunjic z dobro nastudiranimi glasbenimi točkami, tako da so gledalci pri odhodu govorili: delavci so nam pripravili prijeten popoldan za oko in uho. Priznanje gre tudi tovarišem iz podružnice v Grobljah, ki so v okolici izvedli učinkovito agitacijo za obisk.

Velenje. V nedeljo 11. aprila smo imeli prvič objavljeno in zaželeno podučno predavanje ZZD. Ob nepričakovani lepi udeležbi so prihiteli sami rudarji od blizu in daleč v »Društveni dom«. Kot prvi govornik je nastopil naš velesposlovan in priljubljeni g. jamski upravnik inž. Vladislav Burnik, ki nam je v svojem poldrugournem zbrnem domačem govoru obrazložil pomen rudarskega zavarovanja, to je bolniško, nezgodno in pokojninsko zavarovanje, kake pravice ima rudar in njegovi svojci ob času onemoglosti, nezgode in dolgotrajne bolezni. Z velikim veseljem in zanimanjem smo rudarji sledili izvajanjem iz praktičnega govora o tako važnem predmetu. Organizacija naj nam nudi vso izobrazbo, katero rabi delavec-rudar. Hočemo se izobraževati v vseh delavskih vprašanjih, da si bomo znali v zadregi pomagati in tudi drugim nasvete dajati in pomagati v sili in potrebi. Tako se bode vršilo vsak mesec redno in sicer vsako nedeljo vedno po ranem sv. opravilo v »Društvenem domu« po učno predavanje. Prihodnje predavanje bode v nedeljo 9. maja in sicer o »Delavski pogodbi ru-

darjev za vse državne rudnike v Jugoslaviji ter v službenem delavskem redu o raznih predpisih del. zakonov in kake pravice imajo delavci na svojih podjetjih. Naj nobeden naš somišljenik ne izostaja brez nujnega vzroka, ker predavanje je brezplačno in izobrazba je nujno potrebna in moč delavstva, pa se mora poživeti in dvigniti.

Razprava o kolektivni pogodbi gradbenega delavstva.

Trdno smo že upali, da bo zadnja razprava dne 9. t. m. vendarle rodila podpis pogodbe. In zopet nič! Ker ni prišlo do sporazuma, so se napravili naslednji sklepi:

1. Zastopniki organizacij, kakor tudi zastopniki tesarskih podjetnikov vstrajajo vsak pri svojem predlogu glede določitve minimalnih mezd.
2. Zastopniki organizacij vstrajajo pri predlogu za določitev novih mezd gradbenega delavstva, kakor je bil predložen na zadnjem se-stanku.
3. Predstavniki delodajaljskih združenj vstrajajo v glavnem pri svojem predlogu glede določitve novih mezd gradbenega delavstva s sledečimi spremembami:
 - a) Začetna plača delavca za Ljubljano naj znaša Din 3.26.
 - b) Plača mladoletnega delavca pod 18 leti naj znaša v Ljubljani Din 2.50.
 - c) sedanje višje plače od predvidenih minimalnih plač se ne znižajo, izjemni primeri iz § 239 o. z., dokler ni končano delo na dotični stavbi.
 - d) Podjetja garantirajo, da bodo imela zaposlenih najmanj 30% delavstva posameznih kategorij — računajoč v to število le delavstvo, ki dela v I. in II. mezdnem razredu — z mezdami, višjimi najmanj za 25 para.
 4. Mezde za kamnolome stabne stroke se urede s posebnim dodatkom, za kar predlože delojemalske organizacije predlog.
 5. Delojemalske organizacije bodo do vključno 18. aprila konzultirale svoje članstvo, ter se vrše končna pogajanja v torek dne 20. aprila.
 6. Tekom prihodnjega tedna izdela ožja komisija koncept celotne kolektivne pogodbe ter jo dostavi prizadetim v pregled, nakar se v torek dne 20. aprila ugotovi definitivni tekst pogodbe.

Za tesarsko stroko je stanje ostalo tako kot kaže naslednji predlog:

Tesarski pomočniki z nad triletno zaposlitvijo: I. delodajalci 5.50, delojemalci 5.75 — II. delodajalci 4.—, delojemalci 4.75. — III. delodajalci 3.50, delojemalci 4.— Din.

Tesarski pomočniki s pod triletno zaposlitvijo ter pomočniki, stari nad 55 let: I. delodajalci 4.50, delojemalci 5.—, II. delodajalci 3.50, delojemalci 4.—. — III. delodajalci 3.—, delojemalci 3.50 Din.

Predelavci: I. delodajalci 6.—, delojemalci 6.25. — II. delodajalci 5.—, delojemalci 5.25. — III. delodajalci 4.—, delojemalci 4.50 Din.

Glede orodja se doseže sporazum: Vsak tesarski pomočnik mora imeti lastno običajno orodje.

Glede mezdnih razredov je dosežen sporazum: I. razred: za mesta Ljubljana, Maribor, Celje. Za srece: Dravograd, Kamnik, Kranj, Ljubljana okolica, Laško, Maribor levi breg in Maribor desni breg, Radovljica, Slovenjgradec, Škofja-loka.

II. razred: Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Litija, Logatec, Novo mesto.

III. razred: Za srece: Dolnja Lendava, Konjice, Ljutomer, Murska Sobota, Ptuj, Šmarje pri Jelšah.

Iz gornjih števil je razvidno, da ni velike razlike v obeh predlogih. Delavstvo je popuščalo do skrajnosti, podjetniki pa so umikali še takorekore dane predloge. Hoče se, kakor izgleda, priti do zadevo do skrajnosti. Kdo bo nosil posledice...

bolnišnico, da izvrši neka popravila. Ravno ko je zavil s ceste na dvorišče bolnišnice, je pridrelo motorno kolo in nesreča je bila neizgibna. Micelj je dobil poškodbe na glavi in pretres možganov. Motociklista ne zadene, kakor pravijo, nobena krivda, vendar pa moramo pripomniti, da sploh vsa motorna vozila vozijo prehitro skozi naše mesto. V suhem vremenu povzročajo in dvigajo oblake prahu, v deževnem ti pa s preobilnim cestnim blatom pokvari ob-leko, če nisi imel sreče ali časa umakniti se v bližnjo vežo. Tudi v teh pogledih bi bilo potrebno napraviti red!

Vzroki brezposelnosti poljedelskega delavstva.

Po našem podeželju imamo na stotine brezposelnih poljedelskih delavcev, ki ne najdejo več zaposlitve v kmetijski stroki in iščejo zato zaposlitve v drugih poklicih n. pr. kot cestni in priložnostni delavci. S tem seveda nehoti poslabšujejo položaj industrijskega in obrtniškega delavstva, ki tudi zagradi za vsako bilko, da si prisluzi vsakdanji kruh, ker ne najde več dela v svojem poklicu.

Eden vzrokov, ki se tako često navajajo, za naraščanje prebivalstva in s tem v zvezi za naraščanje brezposelnih množic, je nemogućnost izseljevanja naših ljudi v tuje države, predvsem v Ameriko, ki je nekdanj dajala kruh tolikim našim ljudem. Toda končno pa moramo tudi priznati, da se je pri nas v Sloveniji industrija zelo razvila, ker smo dobili po vojni celo vrsto novih tovarn predvsem v tekstilni industriji. Tu je brez dvoma našlo zaposlitev zelo mnogo ljudi. Nastopiti so morale torej v našem gospodarstvu nove motnje, ki so povzročile nove zastoje in nove neprilike. In temu je tako!

Poznamo slabe učinke poumstvenja (racionalizacije) tovarniških obratov. Vemo, koliko tisočim in milijonom je vzel eksistenco in kruh stroj, mehanični in brezdušni delavec obrata. Nekdo je izračunal, da bi našlo zaposlitev v industriji vse brezposelno delavstvo, če bi umaknili iz obratov stroje. Da celo zmanjkalo bi človeških delovnih moči, če bi hoteli ohraniti svetovno proizvodnjo na sedanji višini.

Čeprav vse to vemo, pa vendar le prezremo poljedelski stroj, ki je stopil v kmetijski proizvodnji na mesto pridnih človeških rok. Kako mnogo bolj so nekdanj pokali po naših vaseh cepci v rokah pridnih mlaticev kot pa pokajo danes, ko čujemo s skednjov bolj in bolj ropotanje strojev, ki z naglico opravljajo v nekaj urah ali dneh delo, ki so ga morale opravljati človeške roke nekdanj po več tednov. Kmet, ki je moral preje najeti za košnjo in mlačev po več delavcev in jih zaposlovati po več tednov, nima več teh skrbi. Stroj mu vse opravi molče, brez oporekanja in znojenja ter precizno.

Uvajanje strojev v kmečka gospodarstva nima vsestransko slabih posledic. Kmet si prihrani na mezdah in na jezi. On sam in njegova družina živi mnogo bolje kot je živila včasih pred tridesetimi in več leti. Manj truda se zahteva, prehrana se je izboljšala, domača obleka in njeno izdelovanje je popolnoma izginilo. Tudi kmet in njegova družina se oblači po mestno, tudi kmečka hči hoče biti gospo-sko oblečena v svilene nogavice in po modi. Kmečka nevesta ni več zadovoljna s preprosto balo in pohištvom, ampak hoče tako pohištvo kot ga je videla na mestni velesejmski razstavi. Stara kmečka peč

izgublja na uporabi, kmečka kuhinja se modernizira. Vse to civilizirano in novo življenje pa ni zastoj, temveč stane mnogo, mnogo denarja dan za dnem.

Za vse te izdatke pa hoče prihraniti sedanjji posestnik, kjer se da. Zato hrani pri ljudeh. In tako opažamo, da hiša, ki je včasih zaposlovala po dva do tri kmečke delavce, ne zaposluje nikogar več, temveč da skuša posestnik sam opraviti vse delo, če le mogoče z domačo družino. Tako imamo manj in manj poljedelskih uslužben-cev. Ostali so še, kjer so neizogibno potrebni ali kjer je človeško delo nenadomestljivo kot je to v vinogradništvu.

Naše podeželsko prebivalstvo na šte-vilu pada. S tem obenem hira ves naš narod. Srbija in Bosna imata dvakrat in pol tolikšen prirastek na prebivalstvu kot Slovenija. Bela kuga se širi na podeželje. Naša civilizacija je kriva tega. Ljudje, ki so brez eksistence in brez izgledov za bodočnost, se izkvarjajo v brezposelnosti in težkih življenjskih prilikah. Stroj bi bil lahko v pomoč vsemu poljedelskemu stan-u, če bi ga ta znal pravilno izrabljati. Zaradi egoizma in sebičnosti ter pomanjkaj-nja ljubezni do bližnjega pa je prinesel stroj zlo in nesrečo najprej in neposredno delavstvu, za tem pa še zemljiškim posestnikom. Kdaj bomo izvedli iz tega potrebne konsekvence?

Predsednik Strokovne zveze poljedelskega delavstva.

Glas dalmatinskega kršč. socializma.

Šibeniška kršč. socialistična »Socialna revija« je edina zavzela do brošure »Zakaj nismo kršč. socialisti?« ostro odklonilno stališče v članku, ki ga je očitno napisal urednik Božo Dulibić, po poklicu odvetniški pripravnik. Njegov članek je prinesla tudi »Delavska Pravica«.

Božo Dulibić opira svoj izpad proti na-vedeni brošuri v glavnem na resolucije slovenskega katoliškega socialnega dne iz leta 1928 o kapitalizmu, do česar je prišel na ta način, da se je oprijel neke trditve o oderuštvi. Zanimiv je Dulibićev poudarek Peschovega izreka, da si stojita »kapitali-zem in krščanstvo nasproti kot ogenj in voda«, ker obenem ne navaja resnice, ki so jo zapisali tako marksistični kot tudi krščanski ideologi, da si stojita tudi socia-lizem in krščanstvo nasproti kot voda in ogenj. Dulibić trdi, da ne more biti kato-liške skupnosti med zatiravci in zatirani-mi, ne pove pa, da je v katoliških vrstah v Jugoslaviji tako bore malo pravih zati-ravcev, da se o njih ne izplača govoriti in da se radi njih tudi ne izplača napadati katoliške skupnosti. Dulibiću je »razredni boj dejstvo, ki ga ni niti izzvalo niti želelo delovno ljudstvo in da ga je le moralo sprejeti«. Kako enostavno! Samo ne vemo, katero ljudstvo člankar pri tem misli. O marksistih je namreč znano, da zavestno hočejo izvojevati razredni boj do zmage svojega razreda. Krščanski socialisti jim pri tem sekundirajo. Neiskrenost je v trditvi, da si kršč. socialisti nič ne izposo-jujejo od marksizma. Ko je to dokazal že dr. Gosar v svojih spisih in ko o tem čiv-kajo na strehah vrabci ne le v Sloveniji, temveč tudi na Hrvaškem, se kaj tako neiskrenega vendar ne spodobi več pisati in trditi. Sicer pa demantirajo »Socialno

revijo« naši krščanski socialisti, ki še ved-no pravijo, da je gospodarski marksizem pravilen. Po vsem tem naj se B. D. nikar ne trudi dokazovati »globoko versko čuvstvovanje« krščanskih socialistov, ker to čuvstvovanje itak ni sporno, kot tudi ni sporno, da imamo tudi v marksističnem taboru poedince, ki se ne sramujejo takega čuvstvovanja kljub svoji okolici, ki je popolnoma brezbožna.

Končno brani B. D. ime »kršč. socia-lizem«. Popolnoma brez potrebe. Ime samo na sebi ni nekaj zmotnega. Zmotna more biti le vsebina imena. Tudi Pij XI. ni ob-sodil tega naziva radi naziva, temveč radi njegove vsebine, radi nazora, da je mogoč kompromis med krščanstvom in socializ-mom. Tudi dr. Krek ni imenoval svoje ideologije »kršč. socializem«. Svojo knji-go je nazval »Socializem«, ker v njej na splošno govori ne le o krščansko-social-nem gibanju, temveč tudi o socialističnih gibanjih. V isti knjigi pa je dr. Krek sam zapisal, »da se ime kršč. socializem po pravici izgublja; socializem zveni slabo.«

Moramo reči, da člankarju ni ravno naj-več do jasnosti, temveč da zelo ljubi me-glenost kot kršč. socialisti sploh. Svojo neobjektivnost dokazuje člankar najjas-neje s trditvijo, »da je JSZ edina krščan-ska delavska organizacija v Sloveniji«, ko pa je vendar JSZ izgubila še formalno pravico do tega naziva že koncem l. 1935 ob ustanovitvi ZZD. Dalmatinski advokat kršč. socializma je napravil slednjemu s svojo kritiko slabo uslugo.

Konzume v vsa naša de-lavska središča!

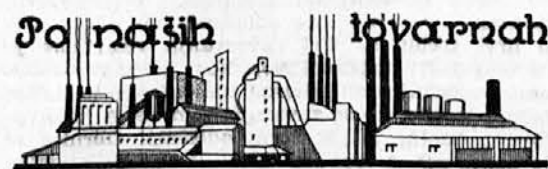
Skoro v vseh večjih induktrijskih kra-jih in delavskih središčih pri nas, pa tudi v manjših krajih, kjer število delavstva ni ravno tako veliko, se nahajajo konzum-ne, nabavljalne zadruge ali konzumi. Po-nekod uživajo deleže teh zadrug delavci in nameščenci skupno, drugod pa ločeno. Ustanovili so jih zato, ker so uvideli silno važnost, ki jo posedujejo konzumi pri njih-ovem gospodarstvu.

Velik je pomen zadrugištva

posebno v današnjih časih, ko je treba delati radi lažjega življenja eden za dru-gega v smislu medsebojne pomoči: vsi za enega, eden za vse. Ne to na način, kot si ga zamišlja komunizem, ampak na podla-gi vzajemnosti, ki je vselej koristila ti-stim, kateri so se je posluževali in okle-pali z resnostjo. Vzajemnost sama pa v mnogih slučajih ni koristila samo članom, ampak celokupnemu narodu (Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani). Zato imajo zadrugo trije: oni, ki so misel sprožili in realizirali; drugi oni, ki zavod dobro vo-dijo ter s tem pospešujejo vzajemnost sa-mo in utrjujejo zadrugištvo; v tretje pa narod sam, ki se zavoda poslužuje in širi z njim samim blagodejne učinke zadrugi-štva. Take izkušnje nas uče ter se bo-mo Slovenci zelo povzdignili, ako bomo vedno sledili pozivu naših velikih mož, ka-teri so prišli osvajati slovensko gospodar-stvo ter naredili narod trden proti tujcu (dr. Janez Ev. Krek).

Zadrugiško gospodarstvo delavstva.

Toda mi se hočemo danes pomuditi iz-ključno pri zadrugiškem gospodarstvu de-lavstva v vsakdanjem življenju. Vsled ob-

Jesenice. (Nesreča tovarniškega delavca.) V petek dne 9. t. m. se je tovarniški mizar Micelj Franc peljal s kolesom iz tovarne v tukajšnjo

René Bazin

21

Žito poganja.

Roman.

Po stoštiriinpetdeseti izdaji prevedel Viktor Čokan.

Močne Mihaelove rame so se dvignile radi ogor-čenosti. Glas se je dvignil in vtrepetal.

— Ne! Prosim vas! Niti besede več! To sred-stvo ni zamé... Ah, kakšne spomine bom odnesel!... Kakšna zadnja prevara!... Da mene smatrate za sposobnega!...

— Česa vendar, Mihael? Česa? Kaj sem ti rekla hudega?

— Da bi ponudil ruševine za doto temu otroku, čigar oče bo kupil moje Fontenėj. Včeraj bi jo lahko ljubil... Danes, kakšen mož bi bil!

Vrata so se odprla. Gospod Meksimé je vstopil. Bil je oblečen v generalsko obleko. Prihajal je od zunaj, veter mu je opihal obraz; bil je za pričo pri poroki enega izmed svojih oficirjev. Videl je sina, ki je stopil proti njemu.

— Odhajaš?

— Takoj.

— Izraz na Mihaelovem obrazu, občutek, da ga je nekdo žalil, hlipanje gospe Meksimé, ki je skrila glavo med kožuho, vse to je spremenilo gene-ralov glas. Ganjen je bil radi sinove bolesti; mirno je rekel:

— Obvestil sem te, da je to nemogoče... Če je kdo petdeset let v Parizu, je pač navezan nanj, to razumeš!... Jaz, jaz bi mogoče lahko sprejel, ker sem pač iz kmečke rodovine; toda ona ne more, ti to vidiš... Nik dar ne bi tega mislil.

— Jaz bi pa upal. Niti najmanjše utvare nimam več, verjemite mi. Toda preden vas zapustim, bi rad vedel, če ste vi odobrili sredstvo, ki mi je bilo pravkar ponujeno, da ohranimo Fontenėj?

— Sredstvo?

— Filip, jaz sem mu ga ponudila, jaz sem si ga izmislila. Res, Mihael, tvoj oče o tem ne ve ničesar.

— Dobro, oče, sodite. Moja mati je mislila, da bi se Meksiméji, če bi se jaz spoznal z gospodično Tončko Žakmén in jo poročil, mogli vrniti na Fon-tenėj. Jaz pa sem to odbil...

— Zakaj?

— Ker... Res, vi me še vprašujete? — Ker se mi zdi ta način ohraniti doma, ko drugače ne gre, gnusen. Nikdar ne bom poročil gospodične Žakmén, lastnice Fontenėj, da bi se tja vrnil.

Gospod Meksimé je resno poslušal, nekoliko na-prej nagnjen, da bi bolje slišal, kakor pri raportu, kadar ga vprašujejo za pojasnilo. Živahno se je dvig-nil in ponudil roko.

— Zelo dobro, Mihael, zelo dobro...

In ko ga je Mihael gledal, oko v oko, začuden radi tesnega objema.

— Mihael, res eden izmed nas si, moj prija-telj!... Boš to noč na Fontenėj?

— Zelo pozno.

— Boš tam ostal?

— Do konca decembra.

Nekoliko premolka.

— Bog te tam čuvaj, da bi jo še dalje časa ob-držal!

Žalosten nasmeh je šel mlademu možu preko lica.

— Bog to lahko stori in upam da bo. Oče, z Bogom.

— In jaz? je vprašala gospa Meksimé očitačno. In jaz, Mihael, tvoja mati, me ne objameš?

Bližala se mu je. Roke je imela dvignjene, glavo nekoliko nagnjeno, oči radi obžalovanja tega, kar je lahkomišljeno rekla, pobešene, nezmožna, da bi se branila in je za res jokala.

— Oprosti mi; vi drugi, vi preveč mislite... Res te imam zelo rada; res mi je žal, da ne morem... res, ne morem več!

Objela je Mihaela, ki jo je poljubil na čelo in ni odgovoril. Odhajal je. Videl je svojega očeta, ki je stal sredi salona, očeta, ki v svoji hiši ni mogel gospodariti, on, ki so ga povsod ubogali; opazil je mater, ki se je odmikala, sključena, dušec se, imela je zmečkano in vlažno obleko, pajčolan dvignjen, na-brekle oči, postala je stara. Hotelo se mu je, da bi kriknil:

— Žrtvovali ste mojo mladost letom, ki vam še ostanejo! In vi ste moj oče in moja mati!

Toda glas se je uprl, mogoče tudi srce.

Mihael je obupno zamahnil v pozdrav in odšel.

— Toda povem ti, moj ubogi otrok, da je to nemogoče...

Stegnila je orokavičeno roko in pobožala sinovo. — Ne jezi se, vse mi povej; dam ti na razpolago deset minut, več pa ne.

— Treba bi bilo pol dneva!

— Za boga, čemu?

— Da bi vam pripovedoval o svojem življenju, ki ga vi ne poznate.

— To je fraza, ki sem jo slišala že v gimnaziji, moj mali.

— Verjemite mi, da se je nisem tam navzel.

Potrudil se je, da je potlačil svojo misel, čelo nad obrvmi se mu je nagubalo.

če uvidevnosti silnega pomena teh so se ustanavljale po naših krajih konzumne in nabavljalne zadruge za namenom oskrbovati članstvo z vzemi življenjskimi potrebščinami brez konkurence in sploh izven njenega območja. Po tovarniških cenah se nudi delavstvu živež, obleko in obutev. S tem, da je delavstvo postalo tako preskrbljeno, je postalo tudi neodvisno od svetovnega trga in trgovca sploh. Ako so se šele tovarniške cene premaknile, so to občutili delavci. Te pa niso nikoli tolikšne, ker delajo poviške navadno prekupčevalci; mnogokrat tam diktirajo prilike, čisto pa navijajo sami (židje to vedo). Delavstvu so nabavljalne zadruge bile, so in bodo v ogromno korist, ker vedno lahko uporabljamo diferenco med tovarniškimi in trgovskimi cenami v druge svrhe. Tu je oni veliki pomen. Koliko si delavske družine s tem prihranijo v letih!!!

Nabavljalne zadruge in delavske kuhinje.

Vsled prepričevalnega pomena je toliko krajev že ustanovilo konzumne nabavljalne zadruge in delavske menze (javne kuhinje). Mnogo krajev pa še teh nima, zato imajo delavci večje izdatke. Danes je problem ustanavljanja konzumnih nabavljalnih zadrug in delavskih menz zadeva, ki naj jo v kratkem času rešijo vsi kraji, kjer je zadostno število delavstva. V slogi je moč. Povsod se naj izvede ta zamisel, da postane delavstvo deležno vseh teh dobrot, ki se mu ponujajo ter se zanje ni treba posebej boriti. Seveda se povrh zoperstavijo trgovci, kar pa je umevno. Kar brez vsakega računa si lahko mislimo lepe svote, ki gredo v delavsko korist: stotisoči in stotisoči! Zato vidimo, da je delavstvo v onih krajih močnejše, bolj gospodarsko in v vseh ozirih bolj napredno, ker si zna pomagati. Zato: Pričnimo z jedrnatim delom in ustanovimo v vseh naših delavskih krajih zgoraj omenjene potrebne ustanove!

Zadružništvo rešitelj gospodarstva.

Nimamo danes namena, poglobljati se v obširni ustroj zadružništva, ki je izvedeno v naši državi. Hočemo, da ono postane nosilec gospodarskega življenja in gospodarstva sploh. Zadruge lahko v najbolj optimističnem smislu služijo svojemu prvotnemu namenu, ako se jim dopusti delokrog in uživajo državno zaščito in podporo ter se nahajajo v skrbnih, poštenih in umnih rokah. Zadruge naj bi bile vedno le v rokah ljudstva, ne pa na primer v rokah ene same osebe. Zadružnemu razmahu se tudi škoduje, če se vse zadruge ne drže svojega namena. Tudi bi ne smelo imeti v zadružništvu besede politično naziranje, ampak morajo biti v njem le gospodarski in stanovski interesi. Prejko prej pa je v interesu zadružništva in narodnega gospodarstva, da se nujno pristopi k zdravemu razvoju istega, odstranitvi vseh napak, katere ga motijo ter izločitvi vseh onih, ki iščejo v njem lastnih gospodarskih ali političnih koristi. Države, ki jim je ono življenjska bit (Danska, Holandska itd.), so močno razvite, neodvisne in bogate. To pa zato, ker so v njem že davno zazrli odrešilno točko ter so se v energičnem in vstrajnem posluževanju njega utrdila.

Širite „Delavsko fronto“!

— Bodi, kmalu bom sklenila. Oče mi je kakor vi veste, naznanil, da drvimo v polom...

Mihael je naredil negotovo kretnjo. V tem je videl zanikanje.

— Tem bolje; kajti krivica bi bila prekričena; Tvoj oče ni nikdar poznal vrednosti denarja... Vse življenje je razmetaval. In ti veš, da mu jaz tega ne očitam. V zelo kočljivem položaju sem: poročil me je skoro brez dote in z eno besedo, bogastvo, ki ga je napravil je bilo njegovo.

— Mati, ne sodim med vama; nasprotno zahtevam, da mene sodite. Poslušajte me dobro, razumite me. Če bi bil kdo, ki bi bil brez odgovornosti pri teh velikih potroških, priznate, da bi bil to jaz. No! Z vsemi vzemi sem privezan na Fontenėj, to je naša rodbinska zemlja; prosim vas, da jo rešite s tem, da se vrnete tja.

— Za vedno?

— Seveda, ker oče mi je rekel, da bi zmogli le eno stanarino.

— Na kmete za vedno! Toda, moj prijatelj!...

Gospa Meksimé se je pomaknila na stolu nazaj, bila je osupljena in komaj je razumela, da ji je kdo sploh mogel ponuditi tak predlog. Njen sin pa je trepetaje čakal lepšega odgovora. Zopet je sedla. Z žensko kretnjo se je dotaknila bluze, čipk na rokavu, krila iz kitajske svile. Z glavo je z mladostnim gibom sledila kretnji...

— Poglej, Mihael, izgledam kakor pastirica?

— Oh, ne!

— Torej, ti pa me hočeš obsoditi na življenje v gozdovih!

— Res, tu govorimo o obsodbi: živeti z menoj, z mojim očetom, koristno in preprosto!

— Želela bi to, moj prijatelj; drugega ne bi hotela, kot le to.

Počasi se moramo bližati cilju.

Jugoslavija, ki v zadružništvu ni ravno na zadnjem mestu, gre po tej poti. Treba bo sistematičnega delovanja, pospeševanja in vsestranskega intenzivnega dela še v večji meri. Počasi se moramo bližati cilju in izpodbiti vsako oviro, ki bi si hotela na škodo narodnega napredka pridobiti koristi, ali jih držati v svojih rokah. Potem bomo zavajevali naše gospodarstvo v celoti ob sodelovanju vseh. Šele na to bomo pravilno spoznali vrednost naukov in del naših velezaslužnih mož, ki so vlagali duševno in telesno moč v naš narodni, kulturni in gospodarski napredek. — (cč.)

Učiteljica iz sovjetskega raja.

V listu »Meč« v Varšavi št. 11 je priobčeno pismo neke učiteljice v Rusiji, čigar del tu priobčujemo: »Naše selo je veliko, ima dve šoli in deset učiteljev. Vlada popolna enakost. V vseh stanovanjih strehe prepuščajo vodo; v vseh stanovanjih je enako vlažno, enaka plesen. Stanovalci so večno hripavi in obvezani z robci okrog vratu. Peči so stare in kadar se zakuri, se sobe napolnijo z dimom.

Sicer pa kuriti ni s čem. Vso zimo smo bili brez drv in kar smo skurili, smo pokradli. No pa jaz sem za to prestara, zame je delal Kuzma Petrovič. Ta se je zelo trudil, da je polomil stare plotove ali je privlekel kak star križ iz pokopališča. Ko vleče križe iz pokopališča dva kilometra daleč, mu je tako vroče, da je ves moker. Meni je zelo neprijetno kuriti križ in vselej molim za dušni mir onega, ki mu je bil križ odvzet.

Pri vas imate sveče, pri nas smo celo zimo svetili s treskami. In ti morda še vprašuješ, zakaj nismo za denar kupili sveč in drv? Veš, po tri ali štiri mesece nam ne plačajo mesečnega zaslužka. Smo vedno brez denarja in v dolgovih.

Draga Katika, mnogo sem ti hotela napisati, a so mi ušle te žalostne resnice. Ti bi me morda vprašala, kako živim. Ena misel me podpira: Izmed mnogih malopridnežev, katere poučujem, bo vendar zrastle nekaj častnih in vernih ljudi. Ti bodo dali Rusiji življenje. V upanju na to jaz živim. — A. K.

Delegacija sovjetov pri kronanju v Londonu. Sovjetska vlada pošlje delegacijo h kronanju v London na vojni ladiji »Marat«, ki se je prej imenovala »Petropavlovsk« in je bila izgrajena leta 1909. Pred tremi leti je bil »Marat« v Gdinji, kjer je dezertiral več mornarjev. Zato mora sedaj, ko ladja odide na Angleško, imeti vsak mornar doma talce, da ne bo zbežal. A če bi le pobegnil, bo talec ali cela družina ustreljena. Angleški listi pišejo, da pri sovjetih ni napredka, ker pošiljajo tako staro ladjo na Angleško.

Rusija zaprta. Iz Rusije bodo smeli iti na svetovno razstavo v Pariz le tehniki,

ne pa drugi ljudje, ker se sovjeti boje, da bi spoznali boljše razmere v drugih deželah kot so v Rusiji. Sovjeti strašno zapirajo svoje meje. »Goloss Rossii« v Sofiji z dne 30. marca poroča, da se je javil v uredništvu Bolgar, ki je ravno prišel iz Rusije. Bil je devet mesecev v ječi v Har-kovu, in 14 mesecev v Alma-Ata. Zakaj? Ker je skušal zapustiti Rusijo. Rekel je naravnost: ali grob ali Bolgarija. Izrazil se je, če bi sovjeti odprli mejo, bi 90% prebivalstva bežalo tja, kamor gledajo oči, to je iz Rusije. Drže pač ljudstvo v nevednosti, da je morejo krotiti.

Krvoločki španski miličniki. Iz Vatikana poročajo: Dominikanski red je dobil poročila o novih pokoljih med dominikanskimi menihi, katere so pomorili rdeči miličniki na Španskem. Rdeči miličniki so v občinah Nambroca, Calenda in Barcelona ustrelili 30 dominikanskih menihov, ker so se branili, da bi na poziv rdečih klicali: »Naj živi komunizem!« Pač pa so odgovorili na ta poziv s klicem: »Naj živi Kristus Kralj!« Kolikor je doslej znano, so rdeči na Španskem doslej pomorili 80 dominikancev.

Obsojeni španski prostovoljci na Francoskem. Prvič, odkar je na Španskem voj-ska, so bili sedaj od francoskih sodišč obsojeni prostovoljci, ki so bili prijeti, ko so hoteli čez mejo na Špansko. V petek so v Seretu pri Perpignanu sodili 25 tujcev, ki so na ribiški ladji hoteli na Špansko. Bilo je 13 Američanov, 5 Kanadcev, 2 Madžara, 2 Irca in 2 Romuna. Vsak je dobil 20 dni zapore, pač pa se priskovalni zapor vračuna v kazen. Kapitan ribiške ladje pa je bil obsojen na 3 mesece, njegova 2 mornarja pa vsak na 2 meseca.

Nazadovanje brezposelnosti. Četrtnetne statistike ženevskega mednarodnega urada za delo izkazujejo že štiri leta nazadovanje brezposelnosti na svetu, to nazadovanje pa ni bilo nikoli tako izrazito, kakor sedaj. Skoraj v vseh državah je število zabeleženih brezposelnih v primeri s prvim četrletjem lanskega leta nazadovalo, tako posebno v Belgiji, Švici, Veliki Britaniji, Čehoslovaški, Holandiji in Avstriji. To nazadovanje potrjuje tudi statistika števila zaposlenih delavcev, ki je v zadnjih mesecih naraslo, tu in tam celo v prav znatni meri.

Predsednika sovjetske pisateljske zveze, šasnikarja Auerbacha, ki je bil dober prijatelj zaprtega rablja Jagode, so aretirali. Auerbachova sestra je Jagodova žena in je državna tožiteljica v Moskvi. Osumlje-na je tudi Zveza pisateljev, da je simpatizirala z opozicijskimi gibanji in je treba pričakovati aretacij tudi med sovjetskimi književniki.

Cene življenjskim potrebščin in stroški za preživljanje so v enem letu v Franciji narasli za 41% po uradnih statističnih podatkih. Tudi uspeh socijalistične vlade!

Za 70 letal ima prostora nova matična ladja angleške vojne mornarice »Arc Royal«, ki so jo te dni krstili. Dolga je krog 240 m.

Kot spomin na zmago nad Abesinci. V Rimu bodo postavili kot spomin zmage nad Abesinijo obelisk. Zadnji kos tega obeliska so pripeljali te dni iz Aksuma in tehtal 75 ton.

Nogometno prvenstvo, ki se je igralo minulo nedeljo, je prineslo slovenskemu nogometnemu sportu neprijeten poraz. Slovenski reprezentant v državni ligi — SK Ljubljana — je izgubil v Belgradu proti BSK tekmo z visokim rezultatom 0:8. Poraz je toliko usodnejši, ker je zdrsnila Ljubljana s tem na predzadnje mesto, igrati pa mora še z nevarnimi nasprotniki na tujih tleh. Gradjanski si je v nedeljo zopet uvrstil svojo pozicijo na čelu tabele z zmago nad Baskom 4:2. Teoretično imata še belgrajska kluba BSK in Jugoslavija šanse, da prideta na čelo tabele ter si osvojata naslov državnega prvaka, vendar so izgledi v praksi prav dvomljivi. Oba zagrebška kluba Hašk in Concordia sta si v nedeljo precej popravila položaj in se je zlasti Concordiji vendar posrečilo, da je zlezla z nevarnega zadnjega mesta, na katerem je obtičala osješka Slavija. Hašk je premagal sarajevsko Slavijo 3:1, Concordia pa osješko Slavijo 3:2. V Splitu se je posrečilo belgrajski Jugoslaviji, da je premagala Hajduka na njegovih lastnih tleh 2:1. Položaj v državnem prvenstvu je naslednji: na čelu je Gradjanski s 24 točkami. Sledijo: Jugoslavija 19, BSK 17, Hajduk 17, Slavija (S) 14, Bask 12, Hašk 11, Concordia 9, Ljubljana 9 in Slavija (O) 8 točk.

Podvezno prvenstvo se bliža zaključku. V nedeljo se je odigrala semifinale. Nastopili so v njem trboveljski Amater, mariborski Železničar ter celjska kluba Celje in Olimp. Za Celjane je vse-kakor častno, da so poslali v semifinale kar dva svoja kluba, dočim je bila na primer Ljubljana že v predtekmovalnih izločenih. Amater je premagal Celje 3:1, Železničar pa je zmagal nad Olimpom 1:0. Največ šans za podveznega prvaka ima mariborski Železničar.

Nogometni drobiž. V Bazlu v Švici sta se srečali reprezentanci Švice in Madjarske v med-državni tekmi. Zmagali so Madjari 5:1. V kratkem se bo vršila v Belgradu meddržavna tekma med madjarsko in našo reprezentanco, pa je vladalo zaradi tega za tekmo v Švici veliko zanimanje. Madjarska reprezentanca se je zelo izkazala, pa bodo imeli naši reprezentanti težko nalogo, če hočejo doseči časten rezultat. — Na Češkem se je končalo letošnje prvenstvo; v zadnji tekmi je Slavija nepričakovano porazila šparto ter si zagotovila prvenstvo.

Mali oglasi. Vsaka beseda samo 50 par. Male oglase je treba poslati vsaj do četrtega jutraj in jih je treba plačati naprej.

Pogled naprej in nazaj.

Pameten človek se večkrat ozre nazaj na pretekle dogodke in se iz njih uči ter dela načrte za bodočnost. Tak obzir nazaj je potreben pri vsaki stvari. Pri tej priliki pogledimo nazaj na zadnje tri mesece dela in uspeha zavarovanja »Karitas«. Iz statističnih podatkov je razvidno sledeče: Meseca januarja je pristopilo h »Karitas« 729 novih članov, meseca februarja 706 in meseca marca (do Velike noči) 605. Istočasno je »Karitas« izplačala zavarovanje: meseca januarja za 26 umrlih članov, meseca februarja za 23 in meseca marca (do Velike noči) za 22 člani. V prvih treh mesecih je torej »Karitas« dobila 2040 novih članov, zavarovalnina pa je izplačala po 71 umrlih članov... Iz podanih števil je dvojje razvidno: 1. »Karitas« uživa veliko zaupanje; 2. mnoge družine so bile ob smrti družinskega člana deležne njene pomoči... Kaj bi storili, če bi vam kdo zagotovil povedal, da boste v času prihodnjih treh mesecev umrli ali da bo v tem času umrl kateri član vaše družine? Gotovo bi takoj obiskali domačega zastopnika »Karitas« in bi zavarovali sebe, oziroma tistega člana družine, ki bi o njem vedeli, da bo umrl. Kar bi v tem slučaju storili, storite tudi sedaj, ker ne veste niti za se, niti za domače, kdaj se bo treba posloviti od življenja. V negotovih stvareh človek ne sme očlašati, marveč porabi prvi trenutek. Pri zavarovanju »Karitas« je to tem bolj priporočljivo, ker je zavarovalna vsota v veliki meri odvisna tudi od starosti. Čim mlajši je kdo, ko se zavaruje, tem večja je zavarovana vsota. Nikar torej odlašati! Obrnite se še danes na zastopnika »Karitas« ali na vodstvo v Mariboru (Orožnova ulica 8) in se zavarujte! Ne bo vam žal.

VI.

ŽALOSTNA NEDELJA.

Velika noč je bila to leto pozno. Bilo je 22. aprila, ko so na belo nedeljo zvonovi vabili k veliki maši. Osem dni je že, kar je minil post. Kdo ga je držal? Mežnar Podovan, star čuvaj pri zapornici na niverneškem kanalu, slaboten in trebušast, je vlekel za vrvi v levi ladji in opazoval šestere porcelanaste vaze, ki jih je postavil na oltar in iz katerih se je dvigalo šest pozlačenih palm s pozlačenimi rožami. Mrmrjal je pred se:

— Bodo prišli danes župnikovi farani? Na Veliko noč sem jih naštel dva in devetdeset. Da, in med njimi so bili znani brezverci! Za veliko noč, na Vse svete in za pogrebe prihajajo. Toda na belo nedeljo! Oh, gospod župnik pač lahko odlašajo mašo in me pusti zvoniti... Vidim ga, da mi pomiguje... presneto, Podovan... Čemu je to dobro? Sedem jih je v cerkvi... Ubogi fontenėjški župnik!

(Dalje sledi)

— Napravite vendar to!

— Toda moje zdravje zahteva toliko nege!

Mihael je hitro odgovoril:

— Saj vi, moja mati, rabite le počitka in pokoja!

— Treba je še govoriti, če bo umik možen, moj prijatelj!... Kaj bomo delali tam brez navad in odnošajev?

— Brez zabav, kajne? To hočete reči!

— No, pa če že hočeš: ne morem shajati brez njih.

— Brez literarnih in glasbenih zabav, brez komedij, brez klepetanja in brez avtomobila? Kaj bomo delali, če bomo služili dobri stvari? Če bomo varčevali, namesto razsipali? Če nas bodo ljudje ljubili? Če bomo mislili tudi na druge, ne le nase? V resnici, vprašanje je strašno, razumem!

— Mihael trdi si, zelo trdi... kakor oče... Po-doben si mu. Ne bi verjela... Mnogo skrbi si mi že pripravil.

Jokala je. Solze so se ji biserile na robu oči in, da ji ne bi močile pajčolančka, jih je narahlo brisala, z obrazom pa je bila obrnjena proti pojemajočemu ognju. Zaslišalo se je snaženje čevljev.

— Da, trdi si, le nase misliš.

— In vi, moja mati, na koga mislite vi? Ne vidite, da sem izmed nas treh jaz najmlajši, da bom le jaz moral gospodariti? Nisem trd, če vas tega spominjam. Hočete me tukaj imeti, da bi bil brez dela. Pripravljali ste me za življenje, ko sem vanj stopil in ga vzljudil, mi ga hočete uničiti... Ah! ne, najkrutejši izmed nas...

Dvignil se je in stopil proti njej.

— Mamica, ali razumete, da sem bil nesrečen vse življenje?

Gospa Meksimé je dvignila roke. Hlipala je.